

Eindrapport

VELDONDERZOEK KLEINE MARTERS IN DE ZWAAIKOM TE OOSTERHOUT

Adviesbureau

Mertens

Eindrapport

VELDONDERZOEK KLEINE MARTERS IN DE ZWAAIKOM TE OOSTERHOUT

rapportnr. 2017.2494

juni 2017

In opdracht van:
Gemeente Oosterhout
Postbus 10150
4900 GB OOSTERHOUT

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456

E: info@adviesbureau-mertens.nl
I: www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens BV, Wageningen, 2017.

Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

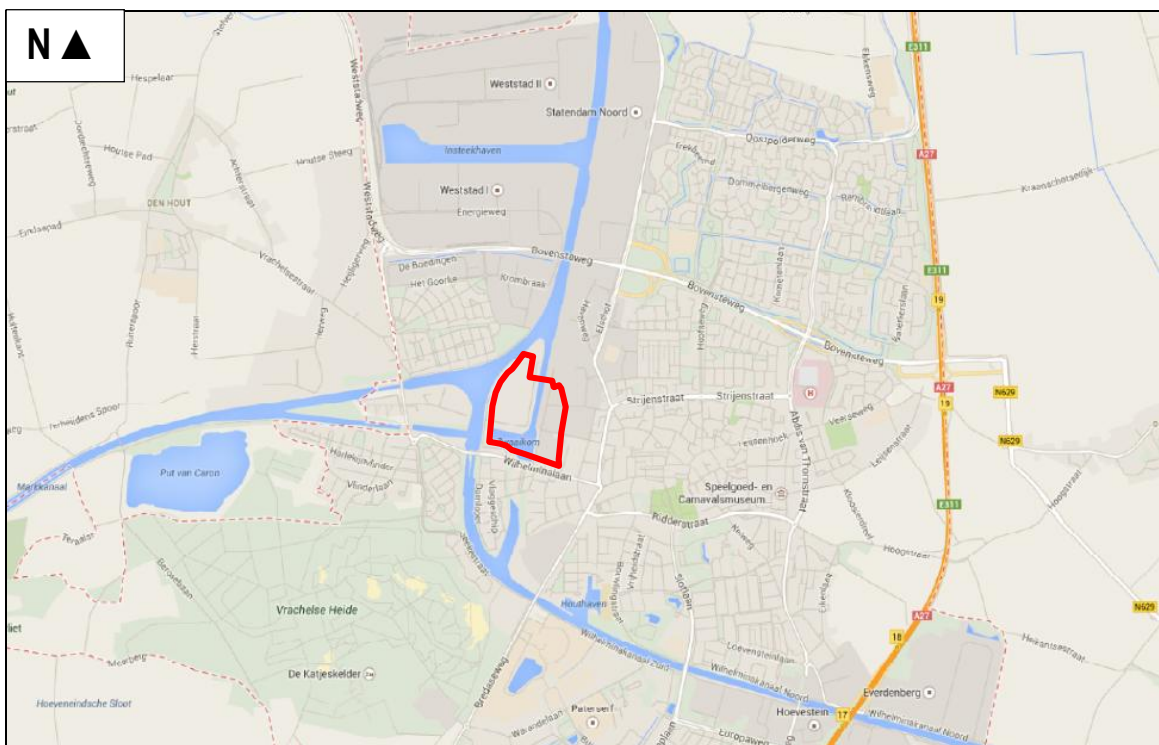
INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
1.1 INLEIDING.....	2
1.2 HET PLANGEBIED EN DE PLANNEN	2
1.3 OPBOUW RAPPORT.....	3
2. BESCHERMDE PLANTEN- EN DIERSOORTEN	4
2.1 WET NATUURBESCHERMING	4
2.2 RODE LIJST	4
3. KLEINE MARTERS	5
4. METHODE	6
5. RESULTAAT INVENTARISATIE EN BEOORDELING	7
6. SAMENVATTENDE CONCLUSIE.....	8
GERAADPLEEGDE LITERATUUR.....	9
BIJLAGEN	10

1. INLEIDING

1.1 Inleiding

Er is het voornemen voor de ruimtelijke ontwikkeling van de Zwaai kom te Oosterhout. De aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten vormt een te onderzoeken aspect omdat met de plannen effecten kunnen ontstaan op beschermde soorten. Op grond hiervan is in het verleden onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde soorten (Adviesbureau Mertens, 2014, 2015). Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht en zijn ook kleine marters wettelijk beschermd. Dit vormde de aanleiding om aan Adviesbureau Mertens B.V. uit Wageningen te vragen om een veldonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van kleine marters en om aan te geven hoe hiermee dient te worden omgegaan als zij voorkomen. In dit rapport worden de resultaten van deze verkenning gepresenteerd.

Figuur 1. Globale ligging van het bestemmingsplangebied Zwaai kom te Oosterhout.

1.2 Het plangebied en de plannen

De plannen zijn sinds het verkennend onderzoek (Adviesbureau Mertens, 2014) niet wezenlijk gewijzigd. Voor een omschrijving van het plan wordt dan ook verwezen naar dit onderzoek.

1.3 Opbouw rapport

Na een korte uitleg over de wettelijke bescherming (hoofdstuk 2) en de ecologie van kleine marters (hoofdstuk 3) komen achtereenvolgens aan de orde:

- De onderzoeksmethoden.
- Een beschrijving van de aanwezigheid en het eventuele terreingebruik van de kleine marters.
- De conclusie over de betekenis van het plangebied voor de kleine marters.

2. BESCHERMDE PLANTEN- EN DIERSOORTEN

2.1 Wet Natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht geworden. Deze wet integreert de Flora- en faunawet, Boswet en Natuurbeschermingswet 1998 tot één wet. Deze wet implementeert tevens de Vogel- en Habitatrichtlijn en andere verdragen in het nationaal natuurbeschermingsrecht. Het bevoegd gezag is Gedeputeerde Staten van de Provincie(s) waar een project wordt gerealiseerd. Gedeputeerde Staten kunnen deze bevoegdheid ook overdragen conform lid 7 van deze wet. De nieuwe Wet natuurbescherming sluit aan bij de internationale kaders zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn. De soortbescherming richt zich dan ook primair op de bescherming van plant- en diersoorten die genoemd zijn in deze richtlijnen.

Daarnaast is een deel van de soorten van de Rode Lijst (zie paragraaf 2.3) beschermd via de Nieuwe Wet natuurbescherming. Tevens geldt voor alle soorten de algemene zorgplicht, zoals deze ook al gold onder de Flora- en faunawet.

Indien een plan resulteert in negatieve beïnvloeding van een soort of soorten kan ontheffing worden verleend conform artikel 3.3 van de Wet Natuurbescherming voor soorten van artikel 3.1 en 3.2 (Vogelrichtlijnsoorten). Ontheffing kan worden verleend conform artikel 3.8 van de Wet Natuurbescherming voor soorten van artikel 3.4 en 3.6 (Habitatrichtlijnsoorten). De criteria voor ontheffingsverlening voor deze soorten zijn identiek aan die van de Flora- en faunawet omdat de ontheffingsgronden van de Vogel- en Habitatrichtlijn gelijk zijn gebleven. Het nationaal recht staat het niet toe om hiervan af te wijken.

Provincies kunnen voor de nationaal beschermde soorten een algemene vrijstelling verlenen. In de provincie Noord-Brabant wordt voor een aantal soorten vrijstelling verleend in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden. Het betreft aardmuis, bastaardkikker, bosmuis, bruine kikker, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, gewone pad, haas, huisspitsmuis, kleine watersalamander, konijn, meerkikker, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos en woelrat. Ten aanzien van de bunzing, hermelijn en wezel wordt in hetzelfde kader een tijdelijke vrijstelling verleend tot 1 oktober 2017.

2.2 Rode lijst

De Rode lijst met bedreigde soorten is eind 2004 gepubliceerd in de Staatscourant en voor een deel in 2009 herzien. Aan de op deze lijst genoemde soorten komt bescherming toe voor zover zij vallen onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet.

Tussen de Wet Natuurbescherming en de Rode lijsten bestaat geen formele relatie. Alleen op basis van "gunstige staat van instandhouding" kunnen bij beschermde Rode lijstsoorten "zwaardere" randvoorwaarden gelden ten aanzien van mitigerende en compenserende maatregelen dan voor algemene soorten. Zo zal het bij zeer algemeen voorkomende soorten die gering afnemen in aantal (Rode lijstsoort met het criterium gevoelig) relatief eenvoudig zijn om aan te tonen dat de "gunstige staat van instandhouding" niet in het geding komt. Voor soorten met een beperkt verspreidingsbeeld en die afnemen in aantal (soorten van de Rode lijst met het criterium bedreigd of ernstig bedreigd) is een uitgebreide effectenstudie wenselijk. Voor deze soorten geldt namelijk de zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren, inclusief hun leefomgeving en voor alle planten en hun groeiplaats. Dit artikel is derhalve ook gericht op het voorkomen van doden en verwonden van algemene soorten. Op deze manier wordt nader invulling gegeven aan de bescherming van soorten die in aantal en/of verspreiding afnemen.

3. KLEINE MARTERS

De kleine marters (*Mustela*) een geslacht van kleine, slanke marterachtigen binnen de onderfamilie Mustelinae. Tot dit geslacht behoren zestien soorten, waaronder de in Nederland voorkomende hermelijn, wezel en bunzing.

Kleine marters zijn lange roofdieren met korte poten. De wezel is het kleinst bekende roofdier. Bij veel soorten kleine marters zijn mannetjes duidelijk groter dan vrouwtjes. Een mogelijke verklaring is dat zo voedselconcurrentie tussen beide geslachten wordt vermeden. De grotere mannetjes kunnen namelijk grotere prooien aan dan de kleinere vrouwtjes, en laten meestal de kleinere prooien, waar de vrouwtjes achteraan gaan, links liggen. Een andere verklaring is dat de vrouwtjes, die voor de jongen moeten zorgen, er voordeel bij heeft om minder tijd aan de jacht te besteden, dus om lichter te zijn. Mannetjes moeten vechten voor territoria, en hebben er meer baat bij om zwaar te zijn.

De wezel heeft een gewicht van respectievelijk 65-150 en 40-85 gram voor mannetjes en vrouwtjes. Volwassen is hij soms zo groot en zwaar als een volwassen muis. Omdat de wezel veel muizen eet komt de wezel veel voor in ecotopen met een dekkende vegetatie.

De hermelijn is een "omvangrijke wezel" met een veel groter leefgebied. De soort wordt veel aangetroffen in of in de nabijheid van vochtige terreinen en wordt weinig vast vastgesteld in de buurt van bebouwing.

De bunzing heeft een gewicht van respectievelijk 500-1800 en 300-900 gram voor mannetjes respectievelijk vrouwtjes. De bunzing is minder slank gebouwd dan de wezel en hermelijn. De soort is verder te herkennen aan het kenmerkende masker. De bunzing kan in de nabijheid van mensen voorkomen.

Momenteel zijn kleine marterachtigen ondergeschoven kindjes van onze natuurwereld, vooral in vergelijking met vlaggensoorten als de otter, das en boomarter. Mogelijk daardoor zijn de soorten de laatste decennia in aantal en verspreiding achteruit gegaan. De bescherming via de Flora- en faunawet was door een algemene vrijstelling afgezwakt. Inmiddels zijn de kleine marters via de Wet natuurbescherming nationaal beschermd en geldt er binnen de provincie Noord-Brabant een tijdelijke vrijstelling voor ruimtelijke inrichting tot 1 oktober 2017.

4. METHODE

Kleine marters zijn gedurende een vijftal avondbezoeken met nachtkijker geïnventariseerd. Kleine marters zijn gedurende de schemering vaak actief. Veldinventarisatie heeft plaats gevonden op 6 maart, 23 maart, 4, 18 april, 15 mei en 3 juni 2017 gedurende en rond de schemering (ca. 3 uur per onderzoeksronde). Gedurende alle bezoeken was het vrij rustig weer met geen of minimale neerslag.

5. RESULTAAT INVENTARISATIE EN BEOORDELING

Kleine marters zijn niet waargenomen. Tevens zijn er geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van kleine marters zoals vraatsporen of uitwerpselen.

6. SAMENVATTENDE CONCLUSIE

Er is het voornemen voor de ruimtelijke ontwikkeling van de Zwaai kom te Oosterhout. Sinds 1 januari 2017 zijn kleine marters beschermd via de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan is een gericht veldonderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van kleine marters (wezel, hermelijn en bunzing).

Uit de resultaten van het onderzoek komt naar voren dat kleine marters niet zijn vastgesteld gedurende onderhavig onderzoek. Tevens zijn er geen aanwijzingen gevonden voor het voorkomen van kleine marters.

Op grond van bovenstaande analyse worden effecten op beschermde kleine marters uitgesloten; de plannen van de Zwaai kom te Oosterhout zijn niet in strijd met het gestelde binnen de Wet Natuurbescherming.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Literatuur

- Adviesbureau Mertens, 2014. Quick scan Flora- en faunawet Zwaai kom te Oosterhout, 1-16.
- Adviesbureau Mertens, 2015. Vleermuizen en broedvogels ter plaatse van en direct rond de Zwaai kom te Oosterhout, 1-13.
- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Nationaal Natuurhistorisch Museum Leiden, VZZ, Nijmegen, 1-348.
- EEG, 1979. Richtlijn 79/43/EEG inzake het behoud van de Vogelstand. Publicatieblad den Europese Gemeenschap, nummer L. 103.
- EEG, 1992. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van wilde flora en fauna. Publicatieblad van den van de Europese Gemeenschap, nummer L. 206/7.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2004. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2009. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Economische Zaken, 2016. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 34 (2016), 1-84.

Website

- www.waarneming.nl
- www.telmee.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGEN

Postbus 367
6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-428694
Fax: 0317-450601